

Sygn. akt II UK 439/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 kwietnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 21 lutego 2013 r.

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie J. B. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie ... 234/12 i jego zmianę przez zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. wstrzymanego świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011 r. do 30 listopada 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił skargę. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia.

Decyzją z dnia 9 maja 2008 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni emeryturę, której wypłatę zawieszono wobec kontynuowania przez nią zatrudnienia. W związku z uchyleniem art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 353, poz. 1227 ze zm.; dalej: „ustawa emerytalna”) decyzją z dnia 11 lutego 2009 r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni pracowała i nadal pracuje w Zarządzie Zasobu Komunalnego w W. Decyzją z dnia 12 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał z urzędu wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. z uwagi na wejście w życie z dniem 1 października 2011 r. przepisu art. 103a ustawy emerytalnej. Odwołanie wnioskodawczyni od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 grudnia 2011 r., a Sąd Apelacyjny oddalił jej apelację wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 r.

W dniu 12 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem Sądu drugiej instancji z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., uznający art. 103a ustawy emerytalnej za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, tj. na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c.

W ocenie Sądu drugiej instancji, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego dotyczy osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. Co prawda wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury w kwietniu 2008 r., jednakże świadczenie to zostało zawieszony z mocy obowiązującego wówczas art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej. Ponieważ wnioskodawczyni, aby otrzymać świadczenie emerytalne, musiała rozwiązać stosunek pracy, nie wchodzi w krąg osób, o których mowa w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego. Orzeczenie to odnosi się bowiem wyłącznie do tych osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 1

stycznia 2011 r., kiedy przepisy ustawy emerytalnej nie wymagały od nich rozwiązania stosunku pracy.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) polegające na: 1) jego błędnej wykładni i w konsekwencji niezastosowaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z dnia 22 listopada 2012 r., poz. 1285), a w rezultacie uznaniu, że skarżąca nie jest uprawniona w okresie objętym tym orzeczeniem do wypłaty świadczeń emerytalnych, których wypłata została zawieszona na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 12 października 2011 r.; 2) art. 2 Konstytucji RP, przez jego błędną interpretację i uznanie, że - wyprowadzona z zasady demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego sprawiedliwość społeczną - ochrona praw nabytych nie została naruszona przez zawieszenie wypłaty świadczeń emerytalnych, a następnie przez odmowę uznania, iż zawieszenie to nie narusza praw nabytych przez skarżącą; II. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 213 k.p.c., przez pominięcie skutków prawnych decyzji organu rentowego z dnia 4 stycznia 2013 r., choć należy z niej wywieść, że organ ten uznał powództwo, co powinno mieć wpływ na treść wyroku.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego oraz uchylenie decyzji organu rentowego z dnia 12 października 2011 r. o wstrzymaniu wypłaty emerytury i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że podstawy skargi kasacyjnej wymienia art. 398³ k.p.c. Zgodnie z jego treścią skargę kasacyjną można oprzeć na dwóch podstawach: naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenia przepisów postępowania, jeżeli

uchybiecie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie wypowiedziano się, że przytoczenie podstaw kasacyjnych (naruszenia prawa materialnego i naruszenia przepisów postępowania) wymaga wskazania konkretnych przepisów, których naruszenie skarżący zarzuca. W wypadku podstawy wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli naruszenia prawa materialnego, konieczne jest oznaczenie naruszonych norm prawa oraz postaci ich naruszenia. Natomiast przy powołaniu podstawy skargi wymienionej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., odnoszącej się do naruszenia przepisów postępowania, należy wskazać konkretne przepisy postępowania, które zdaniem skarżącego zostały naruszone i wykazać istotny wpływ, jaki mogło to wywrzeć na wynik sprawy. W związku z treścią art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. należy także odróżnić przytoczenie podstaw kasacyjnych od ich uzasadnienia. Nie stanowi przytoczenia podstaw skargi kasacyjnej powołanie się na treść art. 398³ § 1 k.p.c. bez jednoczesnego określenia konkretnych przepisów czy to prawa materialnego czy też prawa procesowego, które zostały naruszone, choćby skarga kasacyjna zawierała formalnie obszerne uzasadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 r., II UK 266/07, LEX nr 844741 i powołane w nim szeroko orzecznictwo).

Rozpoznawana skarga kasacyjna została co prawda oparta na zarzutach obrazy prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), jednakże wyłącznie z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 oraz art. 2 Konstytucji RP, bez wskazania przepisu stanowiącego materialnoprawną podstawę roszczenia skarżącej. Podstawy takiej nie może stanowić również ograniczenie się do wskazania na art. 2 Konstytucji RP i wyprowadzaną z niego zasadę ochrony praw nabytych. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że przepis ten - podobnie jak inne przepisy ustawy zasadniczej o ogólnym charakterze - nie może stanowić samodzielnej podstawy rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, a jego naruszenie - samodzielnej podstawy kasacyjnej, bez konkretyzacji zarzutu jego obrazy, polegającej na powiązaniu go z innymi przepisami prawa. Brak takiego sprecyzowania zarzutu oznacza w istocie brak zarzutu skargi kasacyjnej, który mógłby podlegać merytorycznej ocenie (por. np. postanowienie z dnia 30 marca 2000 r., III CKN

683/98, LEX nr 1218559 oraz wyroki z dnia 9 maja 2003 r., V CK 344/02, OSNC 2004 nr 7-8, poz. 119 i z dnia 10 marca 2011 r., II PK 245/10, LEX nr 817525).

Niezależnie od tego należy zaznaczyć, że podnoszona przez skarżącą kwestia była już wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, który - rozważając zastosowanie art. 103a ustawy emerytalnej w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.; dalej: „ustawa zmieniająca”) w kontekście wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285) - rozstrzygał ją jednolicie. Mianowicie w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13 (LEX nr 1375197) wyjaśniono, że w stosunku do osób, które prawo do emerytury nabyły przed dniem uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej (8 stycznia 2009 r.), powołany wyżej wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania. Przepis art. 103a tej ustawy, znoszący możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, obejmuje wszystkich emerytów, a więc zarówno tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od dnia jego wejścia w życie, jak również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie znajduje zastosowania jedynie do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę do dnia 30 września 2011 r. Nie pogarsza to sytuacji osób, które w chwili nabycia prawa do emerytury podlegały reżimowi art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej i nie narusza zasady ochrony praw nabytych ani zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa. Ponowne postawienie wobec tych osób przewidzianego w art. 103a tej ustawy warunku rozwiązania stosunku pracy nie stworzyło bowiem sytuacji, w której - ze względu na treść art. 28 ustawy zmieniającej - musiały się one poddać nowej, nieznannej im regulacji ryzyka emerytalnego (por. wyroki z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, LEX nr 1324290, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, LEX nr 1383291, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12, niepublikowany i z dnia 23 października 2013 r., I UK 122/13, LEX nr 1402594).

Zarzutu naruszenia art. 213 k.p.c. skarżąca bliżej nie uzasadnia, jednakże niewątpliwie chodzi jej o § 2 tego artykułu, zgodnie z którym sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Zarzut obraży art. 213 § 2 k.p.c. jest bezzasadny już tylko z tego względu, że decyzja organu rentowego o wznowieniu wypłaty emerytury została wydana, według twierdzeń skarżącej, w dniu 4 stycznia 2013 r., a więc po prawomocnym zakończeniu wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 czerwca 2012 r. postępowania w sprawie, którego wznowienia domaga się skarżąca. Tymczasem uznanie powództwa to czynność procesowa rezygnacji pozwanego z obrony, czyli akt jego dyspozycyjności, w którym nie tylko uznaje samo żądanie powoda, ale i to, że uzasadniają go przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne i godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego to żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 r., II CSK 70/11, LEX nr 1095816). Na gruncie postępowania odrębnego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przepisowi art. 213 § 2 k.p.c. odpowiada art. 477¹³ k.p.c., w myśl którego zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części; poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 240/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 98).

Z powyższych względów skarga kasacyjna podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

Skarżącej przysługuje natomiast prawo wystąpienia do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zawieszonych emerytur wraz z odsetkami na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 169).